

## Raportul CMS Emerging Europe M&A 2023/ 24: Europa emergenta continua sa faca fața provocarilor | Horea Popescu, Partener CMS România: CEE ramâne atractiva pentru investitorii din întreaga lume, oferind fundamente economice bune care nu se vor schimba din cauza dificultăților pe termen scurt



Concluziile raportului CMS Emerging Europe M&A 2023/24, publicat astăzi în colaborare cu EMIS, arată ca piața de tranzacții din Europa emergentă<sup>1</sup>, este rezilientă, cu o activitate ce ramâne solida pe fondul tensiunilor geopolitice și al presiunilor inflaționiste puternice.

Cel mai recent raport indica o scădere modestă a numărului total de tranzacții în Europa Emergentă, cu 1.187 de tranzacții înregistrate, comparativ cu cele 1.229 din 2022. Cu toate acestea, activitatea tranzacțională a fost mai mare față de 2021, când s-au înregistrat 1.164 de tranzacții. Deși deal-urile de dimensiuni mari au fost mai puține și evaluările au fost mai mici, valoarea tranzacțiilor a rămas la același nivel cu cel din 2022, atingând 32,48 miliarde de euro în 2023, față de 32,93 miliarde de euro în 2022.

Pe fondul ratei inflației ce a scăzut pe timpul verii, gradul de încredere a investitorilor a crescut în ultima parte a anului. Valoarea tranzacțiilor pentru fiecare trimestru a fost pe un trend ascendent, conducând la o creștere semnificativă în S2 2023 (19 miliarde EUR), reprezentând o creștere de 41% față de S1 2023 (13,5 miliarde EUR).

În paralel, activitatea din zona de tranzacții transfrontaliere a rămas robustă, cu o valoare totală ce a urcat până la 30,8 miliarde EUR în 2023, chiar dacă față de anul precedent numărul tranzacțiilor este mai mic cu 69. Statele Unite și-au menținut poziția de lider în ceea ce privește numărul de tranzacții (96), în timp ce Emiratele Arabe Unite au devenit lideri în ceea ce privește valoarea acestora (3,16 miliarde EUR), precum tranzacțiile de dimensiuni mari din sectorul telecomunicațiilor, inclusiv achiziția activelor PPF Telecom Group din Bulgaria, Ungaria, Serbia și Slovacia în valoare de 2,5 miliarde EUR de către e&, cu sediul în Emiratele Arabe Unite.

**Horea Popescu, Partener CMS România**, comentează: „Investițiile din Orientul Mijlociu în Europa Centrală și de Est au fost destul de consistente de-a lungul mai multor ani, dar anul acesta am asistat la o serie de tranzacții mari din partea investitorilor din Golf. Ca urmare a revenirii prețurilor la petrol și gaze, ne așteptăm la un interes sporit în regiune, pe măsura ce investitori din tot Orientul Mijlociu caută să facă investiții strategice. CEE ramâne atractivă pentru investitorii din întreaga lume, oferind fundamente economice bune care nu se vor schimba din cauza dificultăților pe termen scurt: o forță de muncă calificată, apropierea de țările UE, costuri reduse de transport și de muncă și o infrastructură din ce în ce mai dezvoltată.”

### Diversitate sectorială

Raportul evidențiază o diversitate remarcabilă în sectoarele din Europa emergentă, fără ca vreun sector să domine peisajul tranzacțiilor. Sectorul de telecomunicații și IT a înregistrat cel mai mare număr de tranzacții (266) din întreaga regiune, reprezentând 22,4% din totalul tranzacțiilor, urmate de industria prelucrătoare, cu 15,2%; sectorul real estate și construcții a

fost al treilea cel mai aglomerat, cu 13,3%. În timp ce numărul total de tranzacții în sectorul Telecomunicații & IT a scăzut cu 70 de tranzacții în 2023, valoarea acestora a crescut cu 140,3%, atingând 9,1 miliarde EUR. Industria prelucrătoare s-a clasat pe locul al doilea în funcție de valoarea tranzacțiilor, cu 6,57 miliarde EUR, achiziția de 2,75 miliarde EUR a diviziei slovace a U.S. Steel de către Nippon Steel Corp reprezentând cea mai mare tranzacție din regiune în 2023.

Între timp, tranzacțiile din domeniul energiei regenerabile au figurat în mare măsură în sectorul Energie și utilități, cu un număr semnificativ de tranzacții eoliene și solare încheiate pe parcursul anului 2023, inclusiv acordul încheiat de UGT Renewables cu EPCG din Muntenegru pentru dezvoltarea unei noi centrale solare de mari dimensiuni în Muntenegru. Având în vedere că CEE generează doar 25% din energia electrică din surse regenerabile, față de 55% din combustibili fosili, potențialul pentru o activitate suplimentară în acest sector rămâne foarte mare.

**Rodica Manea, Partener CMS România**, comentează: „În ciuda condițiilor dificile, piața tranzacțiilor din Europa Centrală și de Est a dat dovadă de o rezistență remarcabilă, investitorii urmărind în mod activ oportunitățile din întreaga regiune. În România, am asistat la o creștere remarcabilă de 91% a valorii totale a tranzacțiilor, susținută de două tranzacții semnificative de mai multe miliarde de euro în sectoarele energiei și comerțului cu amanuntul. În ceea ce privește anul viitor, observăm deja un val puternic de activitate, în care tehnologiile verzi și energia regenerabilă joacă un rol important, în timp ce România se străduiește să își îndeplinească angajamentele ambițioase privind tranziția energetică.”

### **Capital privat și oferte publice inițiale**

În timp ce piața globală a listărilor inițiale pe bursă a dat semne de îmbunătățire în a doua jumătate a anului 2023, listările regionale au rămas rare, scăzând de la 13 la doar opt în 2023, o scădere semnificativă față de vârful de 60 observat în 2021. Cu toate acestea, valoarea totală a ofertelor publice inițiale a cunoscut o revenire notabilă, urcând de la 40 de milioane EUR la 2 miliarde EUR, alimentată în principal de admiterea la tranzacționare pe Bursa de Valori București a acțiunilor Hidroelectrica, în valoare de 1,89 miliarde EUR.

Deși volumul tranzacțiilor cu capital privat a scăzut ușor, ajungând la 248 de tranzacții anul trecut, față de 289 de tranzacții înregistrate în 2022, valoarea tranzacțiilor a urcat cu 57%, atingând un maxim al ultimilor patru ani, de 15,7 miliarde EUR. Printre firmele americane de private equity active s-au remarcat, notam, The Carlyle Group, care a achiziționat Meopta-Optika în Republica Cehă pentru 677 milioane EUR, și Advent International, care a achiziționat MyPOS în Bulgaria pentru 500 milioane EUR.

### **Lideri regionali**

Cele mai bune performanțe în ceea ce privește activitatea de fuziuni și achiziții pentru 2023 le-au avut **Polonia** (284 de tranzacții în valoare de 7,45 miliarde EUR), **România** (199 de tranzacții în valoare de 5,54 miliarde EUR) și **Republica Cehă** (139 de tranzacții în valoare de 3,73 miliarde EUR). Valoarea tranzacțiilor în Ungaria aproape s-a dublat, ajungând la 3,77 miliarde EUR de la 1,96 miliarde EUR, cel mai ridicat nivel din 2018, în mare parte datorită achiziției Vodafone Ungaria de către Corvinus și 4iG, în valoare de 1,64 miliarde EUR. Cu toate acestea, numărul de tranzacții a scăzut cu 11%, de la 64 la 57, cea mai mică cifră din 2020.

În Ucraina, **Vitaliy Radchenko, Partener, CMS Ucraina**, evidențiază creșterea activității de fuziuni și achiziții în această țară, cu 89 de tranzacții în valoare de 950 de milioane de euro, ceea ce reflectă creșterea încrederii în eforturile de reconstrucție ale Ucrainei.

„Deși întreprinderile resimt încă povara intensă a războiului, este încurajator să asistăm la rezistența națiunii, infrastructura civilă, stațiile energetice, școlile și spitalele fiind reconstruite în mod continuu”, comentează **Vitaliy Radchenko**. „Planul de redresare al Ucrainei se prefigurează deja ca fiind cel mai amplu efort de reconstrucție din Europa de la cel de-al Doilea Război Mondial până acum, ceea ce subliniază necesitatea unor eforturi susținute în direcția reconstrucției post-conflict și a unui sprijin internațional continuu. Unele companii mari din SUA au făcut deja primii pași pentru a se implica în procesul de reconstrucție, inclusiv Bechtel, care a semnat un acord de reconstrucție cu Agenția de Stat pentru Restaurarea și Dezvoltarea

Infrastructurii din Ucraina referitor la coridoarele de infrastructura cheie. Cu toate acestea, este nevoie de mult mai mult sprijin și investiții pentru a face față dimensiunii provocării odata ce razboiul se va încheia.”

### **Perspective**

În ceea ce privește perspectivele pentru 2024, **Helen Rodwell, Partener, CMS Cehia**, declara: „Reziliența este într-adevar cel mai bun cuvânt pentru a descrie activitatea de fuziuni și achiziții în CEE. În ciuda provocărilor trecute și actuale din regiunea noastră și nu numai, volumul tranzacțiilor a depășit piețele vest-europene - alimentat de creșterea economică din CEE, de cumparatorii ce profita de oportunități și de capitalul local care sunt inevitabile sau care s-au adaptat la noua economie a tranzacțiilor, de succesiunea familială (Meopta), de marile corporații care intra pe piața (Profi) și de vânzarile de active neesențiale (Vodafone HU). Am sesizat o schimbare de sentiment și de apetit în T4 2023, cu o activitate de tranzacționare mai mare decât la începutul anului, iar acest sentiment și apetit au continuat și în primele săptămâni ale T1 din 2024.”

**Radivoje Petričić, Partener, CMS Austria**, adauga: „Peisajul de fuziuni și achiziții din regiunea CEE se pregătește pentru o fază interesantă. Inovația tehnologică și tranziția energetică continuă să stimuleze dinamismul pieței. Întreprinderile din domenii precum bunurile de consum, finanțele și industria își îmbunătățesc, de asemenea, nivelul de activitate. Anul acesta este vorba despre a profita de noi oportunități și de a profita la maximum de schimbările de pe piața: se anunța o creștere în sectoare precum cel al producției și cel al sănătății, ceea ce reflectă capacitatea CEE de a naviga și de a valorifica condițiile de piața în schimbare.”

Raportul CMS Emerging Europe M&A 2023/24 poate fi consultat [aici](#).

---

1. Jurisdicțiile acoperite de raportul CMS Emerging Europe sunt: Albania, Bosnia și Herzegovina, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Kosovo, Letonia, Lituania, Macedonia de Nord, Moldova, Muntenegru, Polonia, România, Serbia, Slovacia, Slovenia, și Ucraina